

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Summorum Pontificum definitionibus eadem veritas firmatur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

actus, ut ostensum est: Ostenderit autem cap. A
precedenti, ratione 2. dominium eas habere ra-
tione voluntatis, utpote in ipsa existens agere &
non agere.

Idem docet variis in locis de libertate hu-
mana: nam i. p. qu. 83. art. 1. probat hominem
esse liberi arbitrij, quia iudicium rationis ad di-
versa se habet, & non est determinatum ad unum:
quæ ratio nulla esset, si libertas nostræ volunta-
tis in sola spontaneitate seu immunitate à coa-
ctione consisteret. Unde ibidem art. 3. ait: *Liberi
arbitrij esse dicimur, quia possumus unum recipere,
alio recusare.* Et qu. 24. de verit. art. 1. in quin-
to argumento sed contra: *In hominis (inquit)
potestate est facere & non facere, & ita est liberi
arbitrij.* Ergo juxta D. Thomam, libertas non so-
lum secundum se tum accidentalem, quem ha-
bet in nobis viatoribus, sed etiam secundum
propriam rationem formalem, communem Deo,
Angelis, & hominibus, indifferentiam seu po-
testatem ad agendum vel non agendum includit;
nec in sola spontaneitate, seu ratione perfectæ
voluntarij, adæquatè consistit.

S. II.

*Summorum Pontificum definitionibus eadem
veritas firmatur.*

192. **E**ADEM veritas ex SS. Patribus, ac Summis
Pontificibus colligitur. Plura loca SS. Pa-
trum art. 1. adduximus, in quibus propriam lib-
ertatis quidditatem explicant per indifferen-
tiam ad contradictoria; ideoque liberum arbi-
trium comparant statæræ in æquilibrio positæ,
vel cardini in utramque partem versatili. Unde
solum hęc addam Summorum Pontificum Pij V.
Gregorij XIII. & Urbani VIII. constitutio-
nes, in quibus hæc duæ Michaëlis Baij propo-
sitiones proscribuntur: *Quod voluntariè sit, est
necessitate fiat. liberè tamen fit.* Item: *Sola vio-
lentia repugnat libertati hominis naturali.*

193. Nec valet responsio Jansenij, dicentis Summos
illos Pontifices non damnare absolutè illas pro-
positiones, sed solum per respectum ad id quod
hoc tempore contra antiquos Patres & Docto-
res nomine libertatis significatur, quod non est
aliud, quàm illud quod habet saltem indifferen-
tiam contradictionis. Non valet, inquam, tum
quia jam ostendimus Patres & Doctores anti-
quos, præsertim D. Augustinum, & S. Thomam,
in libertate simpliciter & sine addito sumpta
admisisse semper aliquam indifferentiam. Tum
etiam, quia non alia de causa Summi illi Pontifi-
cis propositiones illas Baij damnarunt, nisi quia
existimarent eas continere errorem Calvinij, qui
non negavit libertatem à coactione, sed tantum
à necessitate, ut infra ostendemus.

194. Non valet etiam quod addit Jansenius, nem-
pe suam opinionem diversam esse ab illis propo-
sitionibus Baij, utpote asserentibus omnem actum
voluntarium, ac proinde & actus primò-primos,
habere libertatem; cum tamen ipse ad liberta-
tem necessarium putet quòd voluntas se moveat
& applicet specialiter, & cum luce ac directione
rationis operetur; quod non habet in actibus
primò-primis. Nam esto differat Jansenij doctri-
na à secunda propositione Baij, convenit tamen
adhuc cum prima, in qua ponit libertatem in
omni voluntario perfectò, etsi necessarium sit;
quod reprobat prædicti Summi Pontifices.

S. III.

Conclusio variis rationibus demonstratur.

195. **P**OTES est etiam conclusio variis rationibus
demonstrari. Prima fumitur ex notione ele-
ctionis, quam constat esse partum libertatis, &
quidem præcipuum; unde plures libertatem vim
electivam definiunt. Quæ ergo erit notio electio-
nis, eadem erit & libertatis: At constat nomine
electionis designari tantum volitionem ita ter-
minatam ad unum, ut æquè possit ad alterum ter-
minari; unde Aristoteles 3. Ethic. cap. 2. docet ea
tantum sub electionem cadere, quæ fieri possunt
& non fieri. Et D. Thomas infra quæst. 13. art. 2.
*Cum electio, inquit, sit præceptio unius respec-
tu alterius, necesse est quòd electio sit respectu
plurium quæ eligi possunt; & ideo in his quæ sunt
determinata ad unum, electio locum non habet.*
Ergo etiam nomine libertatis actualis intelli-
gitur determinatio voluntatis ad unum actum, cum
potestate ad oppositum, subindeque indifferen-
tia activa, & non sola spontaneitas & immunitas
à coactione.

196. Secunda ratio, eaque præcipua & fundamen-
talis. Liberi arbitrij ratio consistit in eo quòd
actus nostros sub nostra potestate & dominio ha-
beamus; unde Græci principium liberum *ἐπι-
βουλον* appellant, quæ vox significat sui poten-
tiam, & dominium actionis suæ; & sacra pagina
per dominium & potestatem, hominis liberta-
tem explicat; ut patet ex illo Genesis 4. *Subter te
erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius;* & ex
illo 1. ad Corinth. 7. *Non habens necessitatem,
potestatem autem habens sua voluntatis.* Sed actus
purè spontanei, & à sola coactione immunes,
non sunt sub dominio & potestate nostræ volun-
tatis: Ergo non sunt verè liberi, subindeque lib-
ertas in sola spontaneitate non salvatur, sed
insuper essentialiter requirit indifferentiam &
potestatem ad opposita. Major & consequentia
patent. Minor autem, in qua est difficultas, mul-
tipliciter ostenditur.

197. **P**rimò ex D. Thomæ contra Gentes cap. 68.
ubi ait: *Dominium quòd habet voluntas supra
suos actus, per quod in ejus potestate est velle vel
non velle, excludit determinationem virtutis ad
unum, & violentiam causæ exterioris agentis.* Sed
actus purè spontanei non excludunt determina-
tionem virtutis ad unum, sed tantum violentiam
causæ exterioris agentis, ut patet in amore beati-
fico, & volitione boni in communi: Ergo non pos-
sunt dici esse sub dominio & potestate voluntatis.

198. **S**ecundò ex Aristotele 3. Ethic. cap. 5. ubi di-
cit: *Quibus in rebus nostra in potestate situm est
agere, in iis & non agere, & in quibus non agere,
in iis & agere.* Quæ verba exponens S. Thomas
ibidem lect. 11. *Si operari, inquit, est in nostra
potestate, oportet etiam quòd non operari sit in no-
stra potestate: si enim non operari non esset in no-
stra potestate, sic impossibile esset non operari: er-
go necesse esset nos operari, & operari non esset ex
nobis, sed ex necessitate.* Ergo ex Aristotele &
Divo Thomæ, illi solum actus sunt sub pote-
state & dominio voluntatis, quibus ita agit
ut possit non agere; non verò illi qui ita ab
ea eliciuntur, ut eos non possit non elicere;
quales sunt amor beatificus, volitio boni in com-
muni, & alij actus purè spontanei, & à coactione,
non verò à necessitate immunes.

199. **P**robatur tertio: *Quidquid est in potestate
nostra,*